

TJÄNSTESKRIVELSE

2019-01-11

Kultur- och fritidskontoret

Hölö-Mörkö kommunalnämnd

Idébeskrivning inför förstudie om ingång till Hölö bibliotek

Dnr: HM 2019/14

Sammanfattning av ärendet

Hölö-Mörkö kommunalnämnd har i sin verksamhetsplan för 2018 gett kultur- och fritidskontoret i uppdrag att utreda möjligheten till en annan ingång till biblioteket. Enheten för utredning och hållbarhet har av kultur- och fritidskontoret genomfört utredningsuppdraget vilket ligger till grund för denna idébeskrivning och fortsatta hantering enligt gängse lokalhanteringsprocess.

Kultur- och fritidskontorets förslag till beslut är att nämnden godkänner kontorets idébeskrivning och ger kontoret i uppdrag att påbörja en förstudie enligt kontorets förslag.

Beslutsunderlag

Rapport, ”Ingång till Hölö bibliotek – underlag till förstudie”, 2018-11-27.

Tjänsteskrivelse, ”Idébeskrivning inför förstudie om ingång till Hölö bibliotek”, 2019-01-11.

Ärendet

I och med denna idébeskrivning föreslås att nämnden ger kontoret i uppdrag att påbörja en förstudie. En idébeskrivning är en förhandsbedömning av de förutsättningar och behov som i ett första skede kan identifieras inför det kommande förstudiearbetet. Underlaget för idébeskrivningen har ytterligare stärkts upp genom den utredning som kommunalnämnden gav kontoret i uppdrag att genomföra (se bilagd handling). Idébeskrivningen är nämndens beslutsunderlag för att initiera en förstudie som i sin tur är investeringsunderlag i kommande mål och budget process.

I dagsläget är ingången till biblioteket via skolans entré. En separat ingång för biblioteket skulle innebära en möjlighet till att utveckla folkbiblioteksdelen. Ingången via skolan begränsar möjligheterna eftersom skolan inte är en allmän plats och folkbibliotekets besökare, strikt sett, är obehöriga att beträda skolan. Genom att inte behöva gå in genom skolan för att besöka biblioteket skulle biblioteket kunna ha större möjligheter att påverka sina öppettider, prova MerÖppet (MerÖppet innebär att biblioteket är öppet för låntagare även när det inte finns personal på plats) och vara mer tillgängligt för allmänheten. I samtal med bibliotekarierna och

enhetschef lyftes även behovet av en foajé som skulle kunna utgöra samlingslokal. I förstudien ska en utbyggnationen utifrån följande aspekter beaktas:

- En ingång i markplan för att undvika trapp och hiss.
- Synliggöra folkbiblioteket och dess verksamhet.
- Möjliggöra yta för att ta emot grupper och ordna evenemang.
- Möjliggöra yta för MerÖppet.
- Tydliggöra gränsen mellan skolbibliotek och folkbibliotek.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Förstudiens genomförande innebär inga ekonomiska konsekvenser för Hölö-Mörkö kommunalnämnd.

Kontorets/förvaltningens förslag till nämnden:

1. Hölö-Mörkö kommunalnämnd godkänner kultur- och fritidskontorets idébeskrivning.
2. Hölö-Mörkö kommunalnämnd godkänner att kultur- och fritidskontoret utför förstudien enligt idébeskrivningen.

Staffan Jonsson

Kultur- och fritidschef

Daniel Hult

Lokal- och anläggningsstrateg

Handläggare: Daniel Hult
Lokal- och anläggningsstrateg
Staben
Telefon (direkt): 08-5230 6424
E-post: daniel.hult@sodertalje.se

Beslutet skickas till

Akten

PM | 2018-11-27

Ingång till Hölö bibliotek

Underlag till förstudie

Rebecka Ryblad
Utredare
Enheten för utredning och hållbarhet
Telefon (direkt): 08-523 023 25
E-post: rebecka.ryblad@sodertalje.se

Uppdraget

Hölö-Mörkö kommundelsnämnd har i sin verksamhetsplan för 2018 gett kultur- och fritidskontoret i uppdrag att utreda möjligheten till en annan ingång till biblioteket. Uppdraget ligger i linje med gällande strukturplan¹ och biblioteksplan² där det anges att biblioteken i kommundelarna ska utvecklas utifrån lokalsamhällets behov. Parallellt med den här utredningen tas en ny strukturplan fram för biblioteken i Södertälje. I den hanteras också frågan om kombinerade folk- och skolbibliotek och hur dessa kan utvecklas på ett sätt som inte innebär inskränkning av vare sig skolans eller folkbibliotekets syfte.

Enheten för utredning och hållbarhet, under kommunstyrelsens kontor, har från kultur- och fritidskontoret fått i uppdrag att ta fram ett underlag inför vidare arbete med idébeskrivning och förstudie.

Bakgrund

Hölö bibliotek ligger i Hölö samhälle och är ett kombinerat folk- och skolbibliotek. Två bibliotekarier arbetar deltid på biblioteket (50 respektive 65-75 procent). Folkbiblioteket är öppet 12 h/vecka (tisdag, onsdag och torsdag eftermiddag). För skolan hålls biblioteket öppet under förmiddagarna. Under juli månad har biblioteket semesterstängt. Idag går mycket tid åt till arbetet med skolbiblioteket. Biblioteket har mellan 200-300 besökare i veckan varav ungefär 150 utgörs av elever och klasser. Resterande är besökare till folkbiblioteket och besökarantalet har ökat något den senaste tiden³.

På biblioteket ordnas, förutom ordinarie öppettider och verksamhet, även programverksamhet, aktiviteter (fröbyttardagar m.m.) och klassbesök från Hölöskolan. När större evenemang ska anordnas brukar biblioteket samverka med Hölö församling och skolan. Evenemangen brukar då ske i Hölöskolans matsal.

Hölö bibliotek ligger på bottenvåningen i Hölöskolan i Hölö samhälle. I samma fastighet finns en allaktivitetshall och Hölö fritidsgård. I nära anslutning finns Hölö IP med konstgräsplaner och grusplan.

Ingången till biblioteket nås via skolans entré. Eftersom biblioteket ligger en våning ner från skolans foajé finns det en trapp och hiss direkt vid ingången till biblioteket. Även i bibliotekslokalen finns det nivåskillnader. Det är en liten trapp upp till barnboksavdelningen och till det med bokhyllor avskärmade kontoret. Det saknas kontor och personalrum för bibliotekarierna samt en samlingslokal för att ta emot grupper. Lokalen är i dagsläget dock till stor del ändamålsenlig och det finns utrymme för bokhyllor, sittplatser, lånedator och förråd.

¹ I den nu gällande strukturplanen beslutades i KF 15/64 att Hölö, Vårdinge och Enhörna bibliotek även fortsatt ska vara folkbibliotek, inte enbart skolbibliotek.

² Södertälje kommun, ”Biblioteksplan”, Tillgänglig: <https://www.sodertalje.se/globalassets/styrande-dokument/biblioteksplan-2018-20212.pdf>, 2017, (hämtad 2018-11-27) s. 7

³ Besöksräknaren har varit trasig under våren 2018 och besökarna har räknats manuellt av bibliotekarierna.

En separat ingång för biblioteket skulle innebära en möjlighet till att utveckla folkbiblioteksdelen. Ingången via skolan begränsar möjligheterna eftersom skolan inte är en allmän plats och folkbibliotekets besökare strikt sett är obehöriga att beträda skolan. Genom att inte behöva gå in genom skolan för att besöka biblioteket skulle biblioteket kunna ha större möjligheter att påverka sina öppettider, prova MerÖppet⁴ och vara mer tillgängligt för allmänheten. I samtal med bibliotekarierna och enhetschef lyftes även behovet av en foajé som skulle kunna utgöra samlingslokal.

Syfte och mål

Av 2 § bibliotekslagen (2013:801) framgår bibliotekens ändamål. Biblioteken ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Vidare ska biblioteken främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla.

I Södertälje kommuns biblioteksplan⁵ anges övergripande plan för utvecklingen av biblioteken i Södertälje.

”Bibliotek är till för alla och för allas möjligheter att öppna dörrarna till läsupplevelse, kunskap och kulturella upplevelser – för dem som redan idag har hittat till biblioteket och för dem som inte än har hittat dit. Besökarna är en brokig skara med olika syften kring sitt besök. Hit kommer likväl besökare som har behov av bibliotekens tjänster som de som önskar vistas i en offentlig miljö med låga trösklar.”

Att ta fram en annan ingång till biblioteket är ett led i att utveckla folkbiblioteksdelen av Hölo bibliotek, i linje med kommunens biblioteksplan. En separat ingång gör att biblioteket upplevs mer som en öppen mötesplats än som ett skolbibliotek. En utbyggnad i samband med entrén i form av en rymlig foajé möjliggör för att stänga av delar av biblioteket för att kunna erbjuda MerÖppet och skulle kunna användas som samlingslokal under ordinarie öppettider.

⁴ MerÖppet innebär att biblioteket är öppet för låntagare även när det inte finns personal på plats.

⁵ Södertälje kommun, ”Biblioteksplan”, 2017

1.1 Intressenter

Samverkan med föreningsliv finns idag på biblioteket. Detta sker i enlighet med biblioteksplanen⁶, där det anges att samverkan och utveckling ska ske tillsammans med lokalsamhället. En samlingslokal i biblioteket kan möjliggöra för utveckling av samverkan, men också för att erbjuda aktiviteter som språkcaféer, bokcirklar osv.

1.2 Önskemål om möjligheter som utbyggnationen ska inrymma:

- En ingång i markplan för att undvika trapp och hiss.
- Synliggöra folkbiblioteket och dess verksamhet.
- Möjliggöra yta för att ta emot grupper och ordna evenemang.
- Möjliggöra yta för MerÖppet.
- Tydliggöra gränsen mellan skolbibliotek och folkbibliotek.

Verksamhetens behov

Mentalt och även fysiskt innebär ingången genom skolan ett hinder. Bibliotek är ett av få öppna rum i det offentliga dit allmänheten kan vända sig utan ett särskilt ärende och utan att behöva köpa något. Det är ett kravlöst "var-dags-rum", i gränslandet mellan det offentliga och privata⁷. Det är där det lustfyllda lärandet får plats, utan krav på prestation eller mål.

Skolan å andra sidan är inte en allmän plats. Kombinationen av skola och bibliotek innebär fördelar, men också svårigheter. Det finns idag ingen riskanalys gällande bibliotekets lokalisering.

Biblioteket i Hölö utgör idag inte en naturlig mötesplats. Bibliotekarierna berättar att föräldrar som väntar på sina barn när de har kvällsaktiviteter sitter hellre i entrén utanför allaktivitetshallen än besöker biblioteket.

Utrymmet är begränsat i lokalen och det saknas en samlingslokal för författarbesök och klassbesök. Idag håller bibliotekarierna klassbesöken i biblioteksutrymmet.

---

⁶ Södertälje kommun, "Biblioteksplan", 2017, s 7.

⁷ Djuna Franzén, Karin Grönvall, Pamela Schultz Nybacka & Ann-Sofie Wennbrink, "Biblioteksbesökets värde - En studie av besökarna vid Södertörns högskolebibliotek, Huddinges huvudbibliotek och Flemingsbergs områdesbibliotek". Projektrapport. KB och Regionbibliotek Stockholm, 2014, ss. 8-9.

Slutsats

I Hölö samhälle saknas en öppen mötesplats, vilket biblioteket i och med sitt uppdrag skulle kunna utgöra i större grad än idag om det vore mer tillgängligt.

Den lokal som används idag för biblioteket är till största del ändamålsenlig. Ett större utrymme i form av en foajé och en separat ingång, utan att behöva gå in genom skolans entré, vore att föredra eftersom biblioteket då skulle kunna utöka sina öppettider (genom att tillämpa MerÖppet) och erbjuda en tillgänglig mötesplats i Hölö samhälle, i linje med biblioteksplanen⁸ för Södertälje kommun.

Genom att göra biblioteket mer synligt utifrån och även möjliggöra för en samlingslokal i samband med utbyggnaden för en ny entré kan biblioteksverksamheten utvecklas och nå fler Hölöbor. Ett arbete för att utveckla folkbiblioteket och göra det mer tillgängligt behöver ske med ett fokus på elevernas säkerhet och i samverkan med skolan för att vara hållbart över tid.

Följaktligen är en grundläggande idé att i det fortsatta arbetet utreda hur en separat ingång kan utformas och om denna även kan kombineras med en rymlig entré för att möjliggöra den verksamhetsutveckling som påtalats ovan.

Kontorets förslag är att detta genomförs enligt följande:

Huvudmoment	Delmoment/beskrivning
Förstudie	<i>Enligt kommunens mall och process för lokalplanering. Därtill föreslås förstudien innehålla nedanstående moment.</i>
Nulägesanalys	<ul style="list-style-type: none"> - Befintliga förutsättningar i bibliotekslokalen - Inriktningsbeslut som berör projektet
Behovsanalys	<ul style="list-style-type: none"> - Allmänhetens behov - Föreningslivets behov - Skolans behov
Konsekvensanalys	<ul style="list-style-type: none"> - Utvecklingen av kombinerat skol- och folkbibliotek. - Markarbeten och nivåskillnader längs med fasaden
Lokalprogram	<ul style="list-style-type: none"> - Ytor (möjlighet för samlingslokal i foajé vid entré) - Säkerhet (brand och utrymningsvägar, drunkningslarm m.m.) - Tillgänglighet
Tidsplan	<ul style="list-style-type: none"> - Preliminär tidsplan - Prioritering av variablerna kvalitet, tid och resurser (enligt projektriangeln)

⁸ Södertälje kommun, ”Biblioteksplan”, 2017